

Brüssel, 12. märts 2021
(OR. en)

6680/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0216(COD)

AGRI 105
AGRILEG 32
AGRIFIN 25
AGRISTR 15
AGRIORG 24
CODEC 299
CADREFIN 104

MÄRKUS

Saatja: Eesistujariik

Saaja: Delegatsioonid

Komisjoni dok nr: 9645/18 + COR 1 + ADD 1

Teema: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse eeskirjad, kuidas toetada liikmesriikide koostatavaid Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavaid ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavu (ÜPP strateegiakavad), ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013
– Poliitiline mõttevahetus

I. SISSEJUHATUS

1. 1. juunil 2018 esitas komisjon ettepanekud 2020. aasta järgse ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformi kohta, sealhulgas **ÜPP strateegiakavade määruse** ettepaneku, mis hõlmab otsetoetusi, sekkumisi teatavates sektorites ja maaelu arengut ning millega ajakohastatakse kehtivat otsetoetuste määrust ja maaelu arengu määrust ning asendatakse need.

2. Euroopa Ülemkogu võttis 21. juulil 2020 vastu järeldused 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kohta, mis sisaldavad ka suuniseid mitmeaastase finantsraamistikuga seotud valdkondlike õigusaktide, sealhulgas ÜPP strateegiakavade määruse põhielementide kohta.
3. Põllumajanduse ja kalanduse nõukogu leppis 21. oktoobril 2020 kokku üldise lähenemisviisi ÜPP reformi suhtes, andes sellega eesistujariigile läbirääkimisvolitused (dok 12148/20 REV 1 + ADD 1). Euroopa Parlament viis 23. oktoobril 2020 lõpule hääletuse oma läbirääkimispositsiooni üle.
4. 10. novembril 2020 alustati ulatuslikul kolmepoolisel kohtumisel Euroopa Parlamendiga läbirääkimisi kolme ÜPP reformi käsitleva määruse üle. Pärast seda on toimunud seitse ÜPP strateegiakavade määrusele pühendatud kolmepoolset kohtumist (2020. aasta 19. novembril ning 1. ja 17. detsembril, samuti 2021. aasta 22. jaanuaril, 10. ja 23. veebruaril ning 11. märtsil).
5. Euroopa Parlamendiga peetud ÜPP strateegiakavade määrust käsitlevatel läbirääkimistel seni arutatud teemade hulka kuuluvad:
 - keskkonnahoidlik struktuur (1. teemaplokk: tingimuslikkus, ökokavad, põllumajandusettevõtete nõuandeteenused);
 - uus rakendamismudel (2. teemaplokk: eesmärgid, näitajad, ühikuummad, iga-aastased tulemusaruanded, tulemuslikkuse hindamine);
 - kohaldamisala ja ühised nõuded (4. teemaplokk);
 - otsetoetused (5. teemaplokk: mõisted, maksete vähendamine, riigisisene ühtlustamine, ümberjaotavad toetused, väikepõllumajandustootjad, noored põllumajandustootjad);
 - sektoripõhised sekkumised (6. teemaplokk);
 - maaelu arengu sekkumised (7. teemaplokk).

II. ÜLEVAADE OLUKORRAST

Teemad, mille puhul on saavutatud esialgne kokkulepe

6. Kolmepoolsed arutelud Euroopa Parlamendi ja komisjoniga on võimaldanud jõuda esialgsetele kokkulepetele eelkõige järgmistes küsimustes:
- teatavad **mõisted** artiklites 3 ja 4, näiteks „põllumajandustootja“, „põllumajanduslik majapidamine“, „põllumaa“ ja „püsilikultuurid“;
 - enamik artiklites 5 ja 6 sätestatud **eesmärke**;
 - Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud seoses **kestliku arengu, soolise perspektiivi** ning **ÜPP globaalse mõõtmega**, mida käsitletakse artiklites 9a, 9c ja 10a;
 - **WTO siseriiklik toetus** (artikkel 10);
 - keskkonnahoidliku struktuuri teatavad elemendid, näiteks **tingimuslikkuse põhimõte ja kohaldamisala** artiklis 11, **liikmesriikide kohustused seoses hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuetega** artiklis 12, **põllumajandusettevõtete nõuandeteenused** artiklis 13 (välja arvatud kestliku põllumajanduse toitainete kalkuleerimise rakendus) ning mitmed hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded ja kohustuslikud majandamisnõuded, mis on sätestatud III lisas; tegeleda tuleb veel eelkõige artiklis 28 käsitletud ökokavadega;
 - **Blair House'i lepingu** rakendamine, mida on käsitletud artiklis 10a;
 - osa **otsetoetusi** käsitlevatest sätetest, näiteks otsetoetuste miimumnõuded artiklis 15a ja tootmiskohustusega sidumata otsetoetuste üldnõuded artiklis 16;
 - mitmed sätted, milles käsitletakse **sektoripõhiseid** ja **maaelu arengu** sekkumisi;

- uue rakendamismudeli põhielemendid, eelkõige **iga-aastased tulemusaruanded** ja **iga kahe aasta tagant toimuv tulemuslikkuse hindamine** (mille vastu on komisjon), tulemuslikkuse kontrollimise **võrdlusalus** kooskõlas nõukogu üldise lähenemisviisiga, **maksimaalsed kavandatud keskmised ühikuummad** ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga hõlmatud ja hõlmamata maaelu arengu sekkumiste jaoks, tulemuslikkuse hindamise erinevusmäär, mis oleks 2025. aastal 35 % ja 2027. aastal 25 %; veel tuleb teha tehnilist tööd täiendavate näitajatega.

Teemad, mille puhul seisukohad märkimisväärselt lahknevad

7. Kolmepoolsed arutelud on näidanud, et nõukogu ja Euroopa Parlamendi seisukohad lahknevad märkimisväärselt eelkõige järgmiste teemade puhul.
 - **Sotsiaalne tingimuslikkus** (artikkel 11a): Euroopa Parlament soovib „täiemahulist“ sotsiaalse tingimuslikkuse süsteemi, mis sarnaneks keskkonnanõuetega seotud tingimuslikkusega ja hõlmaks asjaomastel direktiividel põhinevat kontrolli ning halduskaristusi; põllumajanduse erikomitees muudatusettepanekut arutades väljendasid delegatsioonid muret kõnealuse lahendusega kaasneva halduskoormuse pärast, tuletades meelde, et tööhõive ja sotsiaalsed õigused on juba riigi tasandil reguleeritud.
 - **Aktiivne põllumajandustootja** (artikkel 4): vastavalt tulemuspõhise uue rakendamismudeli põhimõtetele nähakse nõukogu üldise lähenemisviisiga ette aktiivse põllumajandustootja mõiste vabatahtlik kohaldamine, samas kui Euroopa Parlament ja komisjon soovivad selle kohustuslikku kohaldamist; täiendavad lahknevused esinevad seoses määratluses sisalduvate kriteeriumidega, sest Euroopa Parlament nõuaks põllumajandustootjatelt minimaalsel tasemel põllumajanduslikus tegevuses osalemist ja avalike hüvede loomist ja taotleb ebasobivate valdkondade loetelu kasutamist.

- **Uued põllumajandustootjad** (artikkel 4): Euroopa Parlament soovib lisada uute põllumajandustootjate mõiste määratluse koos uute põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetusmeetmetega II samba raames, samas kui nõukogu üldise lähenemisviisi kohaselt suunataks ÜPP piiratud vahendid noortele turuletulijatele, et tagada põlvkondade vahetus.
- **Konkurentsivõime suurendamise kavad** (artikkel 28a): Euroopa Parlament tahab kohustada liikmesriike töötama välja konkurentsikavad, et toetada põllumajandustootjaid, kes võtavad kohustuse teha kulutusi oma konkurentsivõime suurendamiseks; kuigi nõukogu ei ole seda muudatusettepanekut veel arutanud, usub eesistujariik, et kõnealuste kavade kohaldamisala on juba hõlmatud muude maaelu arengu sekkumistega.
- **Piiramine ja vähendamine** (artikkel 15): seisukohad lahknevad eelkõige küsimuses, kas toetuste vähendamine saab vabatahtlikuks, nagu soovis nõukogu, või kohustuslikuks, nagu soovis Euroopa Parlament ja kavandas komisjon. Täiendavad erimeelsused on seotud kohaldamisalaga (nõukogu soovil piirduks see jätkusuutlikkuse tagamiseks antava põhilise sissetulekutoetusega, samas kui Euroopa Parlament ja komisjon soovivad seda laiendada kõikidele otsetoetustele), sellega, kuidas nõukogu eristab piiramist ja vähendamist, ning sellega, mil määral võib töötasusid enne otsetoetuste vähendamist maha arvata.
- **Riigisisene ühtlustamine** (artikkel 20): peamine seisukohtade erinevus on seotud küsimusega, kas toetusõigused tuleks 2026. taotlusaastaks täielikult ühtlustada, nagu soovib Euroopa Parlament, või peaks see jõudma miinimumväärtuseni, mis on 75 % kavandatud keskmisest ühikuummast vastavalt komisjoni ettepanekule, mida toetab nõukogu üldine lähenemisviis.

- **Toetus väikepõllumajandustootjatele** (artikkel 25): kaasseadusandjad on eriarvamusel küsimuses, kas seda kava tuleb kohaldada vabatahtlikult (nõukogu ja komisjon) või kohustuslikult (Euroopa Parlament); veel üks probleem on seotud Euroopa Parlamendi sooviga kehtestada kogu ELis kohaldatav maksimumsumma kõnealuse toetusega seotud toetuskõlblikkuse jaoks.
- **Ümberjaotav toetus** (artikkel 26): peamine eraldusjoon nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahel on see, kas liikmesriikidele antakse kõnealuste toetuste eraldamise võimalus, nagu soovib nõukogu, või pannakse neile toetuste eraldamise kohustus, nagu soovib Euroopa Parlament ja kavandas komisjon.
- **Sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele** (artikkel 27): seisukohad erinevad noortele põllumajandustootjatele eraldatava miinimummäära suhtes – Euroopa Parlament soovib, et see oleks vähemalt 4 % otsetoetuste eraldistest võrreldes 2 %ga, mille pakkus välja komisjon ja mida toetab nõukogu; lisaks on vaja otsust selle kohta, kas neid vahendeid tuleks kasutada ainult I samba raames, nagu soovib Euroopa Parlament, või mõlema samba raames, nagu soovivad nõukogu ja komisjon.
- **IXaa lisa:** Euroopa Parlament palub sätestada kooskõlas kehtiva maaelu arengu määrusega (EL) nr 1305/2013 teatavate maaelu arengu sekkumisviiside maksimumtoetuse summad üksikasjaliku loeteluna; eesistujariik on seisukohal, et selline loetelu kajastab vana ühist põllumajanduspoliitikat, mis takistab tulevase ÜPP täieliku potentsiaali kasutamist; seda seisukohta toetab ka komisjon.
- **Tulemuslikkuse hindamiseks kasutatavad tulemusnäitajad:** kuigi komisjon ja Euroopa Parlament soovivad, et tulemuslikkuse hindamisel kasutataks kõiki tulemusnäitajaid, peaksid need nõukogu üldise lähenemisviisi kohaselt piirduma kaheteistkümnega. Lisaks soovib nõukogu, et tulemuslikkuse hindamisel oleks võimalik kasutada mis tahes muid asjakohaseid I lisa esitatud tulemusnäitajaid või mis tahes muid ÜPP strateegiakavaga seotud tulemusnäitajaid; sellele on vastu nii Euroopa Parlament kui ka komisjon.

III. EDASINE TEGEVUS

8. Kuigi seni toimunud kolmepoolsed kohtumised on võimaldanud nõukogul ja Euroopa Parlamendil jõuda mitmel teemal üksmeelele, on vaja teha veel intensiivset tööd, et saavutada terviklik kokkulepe kogu ÜPP strateegiakavade määruse suhtes.
9. *Käesoleva dokumendi alusel palutakse ministritel järgmisel põllumajanduse ja kalanduse nõukogu istungil vahetada arvamusi lahendamata küsimuste üle, et anda eesistujariigile suuniseid eelseisvateks kolmepoolseteks aruteludeks. Eelkõige palutakse ministritel keskenduda järgmistele küsimustele.*

Toetuse suunamine: aktiivsed põllumajandustootjad, piiramine, vähendamine, ümberjaotavad toetused, riigisisene ühtlustamine, väikepõllumajandustootjad, noored põllumajandustootjad, uued põllumajandustootjad.

Uus rakendamismudel:

viienda kolmepoolse kohtumise minipakett (tulemuslikkuse kontrollimise võrdlusalus, iga kahe aasta tagant toimuv tulemuslikkuse hindamine, maksimaalsed kavandatud ühikusummad ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga hõlmamata maaelu arengu sekkumiste jaoks, tulemuslikkuse hindamise erinevusmäärad), spetsiifiliselt ÜPP strateegiakavaga seotud näitajad, tulemuslikkuse hindamise tulemusnäitajad, IXaa lisa.